

25. april 2017

Fælles afrapportering af arbejdet i Samarbejdsforum om patienter/borgere med psykisk sygdom

1. Indledning

Dette notat indeholder Københavns Kommunes, Roskilde kommune, Region Hovedstadens Psykiatri samt Psykiatrien Region Sjællands fælles og samtidige afrapportering af arbejdet i Samarbejdsforum om patienter/borgere med psykisk sygdom.

2. Samarbejdsforums baggrund, formål og sammensætning

Der har det seneste år været stor opmærksomhed på regioners og kommuners varetagelse af borgere med psykisk sygdom og samtidigt misbrug og eventuel behandlingsdom. Både de politiske handlinger og iværksættelsen af en række initiativer på administrativt niveau har til formål at tydeliggøre ansvar og understøtte det samarbejde, der er helt afgørende for, at der kan sikres fremadrettede og gode løsninger for både patienter/borgere og deres pårørende samt de ansatte i såvel den regionale behandlingspsykiatri som socialpsykiatrien.

Situationen i Roskilde, hvor Region Sjælland, Region Hovedstaden, Roskilde Kommune og Københavns Kommune varetager funktioner i relation til borgere med psykisk sygdom, kræver særlige samarbejdstiltag.

På et direktørmøde den 22. juni 2016 blev rammerne for etableringen af et særligt samarbejdsforum mellem de fire parter vedrørende patienter/borgere med psykisk sygdom drøftet. Parterne fandt det relevant, at repræsentanter fra alle fire parter mødes i et samarbejdsforum og mere indgående drøfter, hvad der konkret skal til for at sikre, at de fremadrettede og gode løsninger for patienter/borgere og deres pårørende udvikles og implementeres i et forpligtende samarbejde.

Samarbejdsforummet har haft til formål at bidrage til at rammesætte og beskrive det overordnede samarbejde mellem de fire parter i forhold til patienter/borgere med psykisk sygdom.

Arbejdet i samarbejdsforummet har suppleret og været rammesættende for de samarbejdsbeskrivelser, der er udarbejdet sideløbende og som indgår som en del af samarbejdsforums afrapportering.

Samarbejdsforummet er sammensat af repræsentanter på ledelsesniveau fra:

- Psykiatrien Region Sjælland, Søren Bredkjær, vicedirektør (formand)
- Psykiatrien Region Hovedstaden, Anne Gotlieb Hertz, vicedirektør
- Københavns Kommunes Socialforvaltning, Jan Jensen, kontorchef
- Roskilde Kommunes Social, job og sundhed, Christian Harsløf, direktør. Morgens Raun, vicekommunaldirektør, deltog i 1. møde.

Gruppen har afholdt 3 møder samt yderligere ét hvor interessenter fra Midt- og Vestsjællands politi og Kriminalforsorgen også deltog.

Samarbejdsforums 4 parter har som udgangspunkt – erkendt – forskellige rammer og politiske dagsordner at agere inden for, men drøftelserne i samarbejdsforum har været befordrende for en fælles forståelse af den særlige situation i Roskilde, og parterne har åbent og konstruktivt bidraget til at identificere og finde fremadrettede løsninger for patienter/borgere og deres pårørende.

Det er videre opfattelsen, at samarbejdet har betydet, at ansvar, rammer og vilkår samt nødvendigheden og nytten af et øget samarbejde er blevet tydelige efterhånden som arbejdet er skredet frem.

3. Opgaver og resultater

Samarbejdsforummet har haft særligt fokus på tre grundlæggende udfordringer/opgaver:

1. Løsningsforslag til hvordan samarbejdet mellem de fire parter om patienter/borgere med psykisk sygdom og samtidigt misbrug kan styrkes, herunder den grundlæggende tilgang til misbrugsbehandlingen.
2. Løsningsforslag til hvordan og med hvilken ressourceindsats der kan ske et opgør med miljøet med misbrug og kriminalitet i området omkring Set. Hans, Lindegårdshusene og Psykiatrien Øst, herunder Toftebakken.
3. Hvordan den særlige situation og de udfordringer der følger af, at Region Hovedstaden og Københavns Kommune driver hhv. et psykiatrisk hospital og et stort bosted beliggende i Roskilde, hvor Region Sjælland har sygehusforpligtelsen, og hvor Roskilde Kommune har en række forpligtelser efter sundhedslovgivningen til borgere med misbrugsproblematikker, herunder også til psykisk sårbare borgere.

Afrapporteringen er struktureret i henhold til disse tre elementer.

3.1 Ad 1) Styrkelse af samarbejdet om patienter/borgere med psykisk sygdom og samtidigt misbrug

Der har sideløbende med Samarbejdsforums arbejde været nedsat 2 arbejdsgrupper, der har haft til opgave at udarbejde samarbejdsbeskrivelser om:

1) samarbejdet mellem Psykiatrien Region Sjælland og Københavns Kommunes Socialforvaltning om beboerne på Center Lindegården.

Gruppen har været sammensat af ledelsesrepræsentanter fra Psykiatrien Region Sjælland, Københavns Kommunes Socialforvaltning og Center Lindegården. Formandskabet er varetaget i fællesskab af Psykiatrien Region Sjælland og Københavns Kommunes Socialforvaltning. Grundlaget for samarbejdsbeskrivelsen er Region Sjællands Sundhedsaftale.

Samarbejdsbeskrivelsen:

- Sætter en klar ramme for samarbejdet
- Er handlingsanvisende med beskrivelser af, bl.a. hvad man som medarbejder gør i forskellige situationer, hvordan rollefordelingen er, og hvordan der sættes en relevant aktion i værk
- Giver en større gensidig indsigt i borgerens og patientens sygdomsbeskrivelse, en større gensidig forståelse for behovet for at udveksle information om borgeren/patientens tilstand og omstændighederne ved fx sektor-overgange.

Det er opfattelsen, at samarbejdsbeskrivelsen er klarificerende og fremmende for koordination og kommunikation parterne imellem.

Samarbejdsbeskrivelsen er vedlagt afrapporteringen som Bilag A.

2) Samarbejde om sammenhængende behandling for beboere på Center Lindegården, der har en psykiatrisk lidelse og et samtidigt misbrug.

Gruppen har været sammensat af ledelsesrepræsentanter fra Psykiatrien Region Sjælland, Københavns Kommunes Socialforvaltning, Roskilde Kommune og Center Lindegården. Også her er formandskabet blevet varetaget i fællesskab af Psykiatrien Region Sjælland og Københavns Kommunes Socialforvaltning.

Udgangspunktet er taget i Sundheds- og ældreministerens brev af 3. juni 2016 om "Ansvar for misbrugsbehandling af personer, som ud over misbruget har en psykisk lidelse". Det fremgår heraf, at der grundlæggende skal arbejdes efter den ansvarsfordeling, at det er regionernes opgave at tage ansvar for misbrugsbehandling under indlæggelse, mens den øvrige misbrugsbehandling er kommunernes ansvar at løfte. I praksis er der særligt for denne patientgruppe, et behov for en tæt tværsektoriel koordinering. Om et behandlingstilbud i det enkelte tilfælde side køres sideløbende, tæt koordineret eller i sjældne tilfælde egentlig integreret mellem region og kommune afhænger af situationen og den enkelte borger/patients behov.

Samarbejdsbeskrivelsen:

- Afklarer ansvarsfordelingen mellem de forskellige parter i henhold til hhv. Sundhedsloven og Serviceloven og hvilke ydelser de involverede parter skal levere i forhold til borgere på Lindegårdshusene, der har en psykisk lidelse og et samtidigt misbrug
- Afklarer de forskellige aktørers fællesmængder og specialområder iht. lovgivningerne
- Beskriver rammerne for det konkrete daglige samarbejde mellem de fagprofessionelle, der omgiver borgere og patienter, herunder anvendelsen af de koordinerende indsatsplaner.

Det er vurderingen, at også denne samarbejdsbeskrivelse er klarificerende og fremmende for koordination og kommunikation parterne imellem.

Samarbejdsbeskrivelsen er vedlagt afrapporteringen som Bilag B.

3.2 Ad 2) Opgør med miljøet med misbrug og kriminalitet i området

Der har i de seneste år været taget en række initiativer i forhold til at forbedre miljøet med misbrug og kriminalitet i området omkring Sct. Hans, Lindegårdshusene og Psykiatrien Øst. På et møde i samarbejdsforum den 16. marts 2017, hvor også Midt- og Vestsjællands politi og kriminalforsorgen deltog, blev der gjort status over hvilke aftaler/initiativer der findes i dag, og hvordan de vurderes at fungere i forhold til at nå målet med indsatsen. Samtidig gav mødets parter deres bud på yderligere aftaler/initiativer, der kan bidrage til at forbedre forholdene i området.

Parterne orienterer hinanden om aftaler og procedurer, hvor ansatte bl.a. registrerer egne og øvrigt personales observationer på området, og i samråd med politiet foretager en vurdering af om og hvordan der skal reageres

Der blev på mødet taget initiativ til nærmere drøftelser parterne imellem, i forhold til hvilke tryghedsskabende metoder og aftaler, der med fordel kan overvejes udbredt yderligere. Parterne aftalte bl.a. videre drøftelser om muligheden for at etablere en model, der kan sikre en mere koordineret kommunikation, herunder fx observationer på området til og fra politiet.

Der kunne på mødet konkluderes, at der det sidste år har været en særdeles positiv udvikling i området med en nedgang i omfanget af den kriminelle aktivitet, ligesom samarbejdet og dialogen om de fælles udfordringer og den gensidige forståelse parterne imellem er forbedret betydeligt. Politiet ser værdien af fx det professionaliserede og intensiverede arbejde med politiinddragelsen, der er sket på bl.a. Lindegårdshusene. Politiets statistikker viser et markant fald i antallet af anmeldelser fra områdets institutioner, ligesom deres aktivitet og observationer i området generelt understreger den positive udvikling.

Det vurderes videre, at relationen til Kriminalforsorgen og deres rolle, herunder hvordan og med hvilke begrænsninger de bidrager til det kriminalitetsforebyggende arbejde, er blevet mere tydelig det seneste år, hvilket anses som væsentligt, da netop borgere/patienter med dom til behandling er en væsentlig faktor for løsning af udfordringerne i området.

3.3 Ad 3) Klarhed over tværsektorielle snitflader

Samarbejdsforum vurderer det af stor betydning, at Københavns Kommunes Socialudvalg har vedtaget en omstillingsplan ultimo november 2016, der bl.a. indebærer, at antallet af borgere på Lindegårdshusene nedbringes fra godt 180 primo 2016 til 146 i 2017 og samlet i alt omkring 70 i 2020. Bygningerne vil samtidig undergå en renovering, så de bliver mere tidsvarende.

Samtidig er der det seneste år gjort en stor indsats for at finde andre tilbud til de beboere på Center Lindegården, der var særligt komplekse og udadreagerende. Videre er der tilført flere ressourcer til Center Lindegården, herunder kompetencer på misbrugsområdet.

Videre har Samarbejdsforum fundet det værdifuldt, at Psykiatrien Region Sjælland er i gang med implementeringen af et forløbsprogram for mennesker med psykisk lidelse og samtidigt misbrug. Forløbsprogrammet indebærer et tæt samarbejde med Roskilde kommune og Center Lindegården for netop denne særligt komplekse gruppe af borgere. Endvidere er der i relation til forløbsprogrammet sket erfaringsudveksling og samarbejde mellem Region Sjælland og Region Hovedstaden, og Region Hovedstaden overvejer aktuelt at udarbejde et forløbsprogram inspireret af Psykiatriens Region Sjælland.

Endelig har Samarbejdsforum i forbindelse med møderne udvekslet oplysninger om antal borgere fra Københavns Kommune som på forskellig vis modtager støtte i Region Sjælland eller Roskilde kommune, og finder at en øget åbenhed om sådanne data kan være med til at sætte udfordringernes omfang i perspektiv.

4. Opsummering og det videre arbejde

Samarbejdsforum konkluderer overordnet følgende som resultater af det seneste års samarbejde mellem parterne:

- ✓ Resultatet af de 2 arbejdsgrupperes samarbejdsbeskrivelser har styrket samarbejdet om patienter/borgere med psykisk sygdom og samtidigt misbrug
- ✓ Der er gennemført initiativer - eller besluttet initiativer til gennemførelse - i forhold til at forbedre forholdene på og omkring Center Lindegården, herunder at:

- Der er fundet andre tilbud til de beboere, der blev defineret som værende særligt komplekse og udadreagerende.
- Der er tilført flere ressourcer til Lindegården, herunder kompetencer på misbrugsområdet.
- Københavns Kommunes Socialudvalg har ultimo 2016 vedtaget en samlet omstillingsplan for kommunens botilbud, der bl.a. indebærer, at antallet af beboere på Center Lindegården nedbringes frem mod 2020 og at institutionen gøres mere tidssvarende.
- ✓ Psykiatrien Region Sjælland har i samarbejde med bl.a. Roskilde Kommune implementeret et forløbsprogram for mennesker med psykisk lidelse og samtidigt misbrug. Forløbsprogrammet har videre betydet erfaringsudveksling og samarbejde mellem Region Sjælland og Region Hovedstaden.
- ✓ Der er sket en betydelig bedring i miljøet med misbrug og kriminalitet i området på og omkring Center Lindegården, Lindegårdshusene, i Roskilde.

Samarbejdsforum gør afsluttende opmærksom på, at man i forbindelse med udarbejdelsen af samarbejdsbeskrivelserne kan konstatere, at de lovgivningsmæssige rammer, indeholder barrierer i forhold til hvor langt samarbejdet kan strækkes. Som et eksempel kan nævnes udfordringer med samkørsel af data mellem myndighederne.

Samarbejdsforum foreslår, at gruppen etableres som et fast forum, hvor parterne udveksler erfaringer og drøfter eventuelle udfordringer med det praktiske samarbejde. Hertil vil gruppen kunne træde sammen ad hoc og fungere som en koordinerende enhed mellem parterne i fx situationer, der kræver akut handling.

De 2 samarbejdsbeskrivelser – beskrevet i afsnit 3.1 – vil blive præsenteret for de relevante medarbejdere fra Psykiatrien Region Sjælland, Center Lindegården og Roskilde Kommune på fællesmøder i juni 2017.